

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудні.

Редация, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндого ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Річ посла Вахнянина,

виголошена в державній Раді, дня 27. жовтня, при розправі над заявою правительства.

Висока Палато!

Передовсім прошу прийняти запоруку, що можливо-прихильної вашої уваги не надую, та що не думаю до горячого огню доносити свіжого підпалу.

Скільки разів в тій високій палаті, як і в галицькій сеймі, порушено національне питанє, старав ся я завсїгди отрясти ся з становишка партійного, а ніжне се питанє розбирати безсторонно. З сего становишка не зйду я і нині. Є се вправді тяжке, а навіть невдячне становишко, коли приходять ся ставати межі зяючі, пущочні горла борючих ся сторонництв. Але теперішнє, дуже поважне, політичне положенє, як і моя вдача не велить мені брати участі в шалючій борбі. Наколи можливо, то рішив ся я впливати проясняючо і успокоючо. В розправі беру участь з порученя моїх ближших одномишленників, щоби прояснити становишко руского народа супроти заяви теперішнього правительства і других сторонництв високої палати.

Висока Палато! Переведена дуже остра розправа дала ясний доказ, що ми в сїм парламенті через довші часи будемо засьдно мати до діла виключно з сторонництвами національними. Всі бесідники, не виймаючи заступників більшої посїлости, більшого промислу, а навіть межинародного соціально-демократичного сторонництва, виступали з повним одушевленем і з глибоким пересвідченем в національній справі. Можна сказати, що національне питанє заволоділо в теперішній хвилі весь парламент, весь наш ум, наші чувства, наші змаганя і нашу діяльність. І думаю, що ніхто не повинен маловажати сєй прояви, хто намірив теперішнє положенє розсудити точно і найти відповідну дорсгу до виходу з сего національного лябірнту.

Проява ся не заскочила нас однакож нечаянно і не повинна на нікого з нас впливати пригноблючо. Природний розвій Австрії, яко різноязичної держави, виплекав сью прояву, а неподанє національних прав більшости австрійських народів принесло з собою те, що національне питанє стануло тепер перед нами і перед теперішнім правительством в сих острих формах. Я не хочу перецінювати, не хочу представляти справи в чорних красках, але думаю, що мій суд справедливий, наколи скажу, що австрійські народи вже наткнулись на себе, що національна борба розгорїлась вже в кождім короннім краю о мішанім населеню, та що — *sim falsus propheta* — може в найближшій часі розведєсь в Австрії національна межіусобиця, наколи рішаючі чинники не мали би зрозуміти неминучу потребу остаточного і справедливого порішеня національного питаня в Австрії. (Браво).

Мої Панове! Велика і могуча Австрия тяжко занемогла, позаяк побіч явних та честних народних спорів, тут і там проявились вже центрифугальні, укриті струї, а се поважне положенє кличе нас в більшій мірі до поважних діл, а в меньшій до широких розправ. Ми мусимо і повинні сью запутанину розмотати спокійною, але сильною рукою, по справедливости і з сьвідомостию ціли. Уздоровленє Австрії повинно в сій хвилі бути одинокою програмою нас всіх. (Оплески). З огляду на се може мати тут порушенє питанє о компетенції до рішеня національної справи тільки значенє питаня побічного. Таж були часи, вже в конституційній ері, що приймаєть переведенє національної рівноправности деяких австрійських народів посредством правительственных розпоряджень без замїту. (Переченє). Наколи дехто перечить сєй факт (пос. Менґер з лївиці. Прим. редак.), то мущу сказати, що від 1860 року Шмерлінґ, а відтак Аверсберг-Ляссер видали для Русинів і Поляків язикові розпорядженя

без всякого протесту із сторони австрійських Німців. Отже були часи, в котрих видавано язикові розпорядженя без обструкції. Були також часи, коли в поодиноких соймах старано ся — на жаль, безуспішно — заворожити національне питанє. Були часи, що і в сій високій палаті також безуспішно намагано ся управити язикове питанє. Всі ті факти, котрих ніхто не годен заперечити, треба перед всім мати на оці, заким хто небудь в теперішній хвилі міг би важитись на ново порушити питанє компетенції що-до поладнаня язикового питаня.

Були проте проби, щоби порішити національне питанє в Австрії, але на жаль — всі ті проби розбились. О що? Они розбились о односторонність розвязки, бо лише деяким народам призначано національні права в некористь других. Проби не вдались, бо забуто на основний принцип істнованя і правильного розвою Австрії, на принцип повної рівноправности всіх народів. (Оплески). Проби не мали успіху, бо не дано поодиноким народам права рішати о собі самих; проби не вдались, бо з гори піддержувано експанзивні забаганки деяких протегованих народів: проби не вдались, бо не узвгляднювано теперішних, етнографічних відносин, а висувано на перше місце після обставин, або потреби, чи то звичай, чи історичні права. Згадані проби не повелись, просто сказавши, для того, бо ніхто не хотїв поладнати національне питанє в Австрії цовсюди і справедливо.

В слід за сим стоїмо, мої панове, перед твердою задачею, або виконати справедливість, або удержати стару неправду; перед миром, або дальшою борбою; перед уздоровленем нашої держави, або повільним єї завмиранєм.

Думаю однакож, що ми вже ситі народних борб, та що всі ми може затужили за тревким і здоровим, національним миром. Тількиж де суть средства до того? Може хто схоче думати, що заява тепері-

ГЕНРИК ПОНТОПІДАН.

Глум долі.

Не багато свят і празників святкував ткач Яків Ганзен. Можна би сказати, що були лише два такі дні у році. Тому ціла родина дожидала їх у найбільшому напруженю, святкувала дуже величаво. Один припадав на час ярмарку на Матки, коли то купуєть ся пацючки; другий небаром по св. Мартині, коли то сих членів родини заколюєть ся.

Перший випадок займав перед усїм цілу увагу дїтий. Від хвилини, коли бачили, що батько вичистив хлівець та вистелив його соломою, думали лише про сподіваного гостя... Чи буде білий, чи чорний, чи може сорокати? І як його назвати?

Але і родичі розуміли, яка се важна хвиля. Коли чоловік далеко іще до сьвіта надягнув нову одїж, піввовняну камізолу з роговими гүзиками і чоботи, що так блищали ся на виправу до міста, а жінка вештала ся з лоївкою у руках, бігаючи з кухні у комору та навиворіт, аби виправити гавду на час, було у них обоїх щось

незвичайного, якесь вижиданє, та вже-ж то, коли прийшла остання хвилинка і Яків надягнув малий, круглий, пільцовий капелюх на поважну, велику голову, під паху взяв сукату палицю та який двацятий раз перечислив гроші і сховав їх добре у глибокій, щільній кишені від камізолі!...

Бо справді було се пустити ся на бистру воду, тягнути на осліп з великого мішка щастя, що може показати ся гіркою бідою для них усїх. Від сього пацючка, себто від того, як він розвивати ся ме та набирати ме сала, залежить, що так скажу, ціла їхня доля. У нього вкладали цілорічне своє утриманє — бараболі з осїньного збору. Його мясо має бути головною їхньою проживою від Різдва аж знов до Різдва, і ані один грач не стежить з більшою увагою бігу кружка щастя, як єї люди слїдили за першими проявами хвороби у такого нового гостя.

Не забули іще та ніколи і не забудуть того року, коли той жерун у червоні крапки обжер їх із шкури та костей, а коли прийшло ся його бити, показало ся, що не мав солонини за мізерного кота.

Тепер купили малого, ясно-жовтого пацючка; найстарша дівчинка, що ходить на вечірню

науку до пароха, назвала його «Сифом», закинь його іще побачила.

Що правда, можна було найти ліпше імя, бо на Сифі не було ніщо гарного; і дїти також трохи розчарували ся, коли батько вернув у вечері з міста, розвязав мішок та довго вижиданий гїсть показав ся як щось грубого, малого, поганого, нагороженого; стояло то цілком спокійно на середині хати і роззирило ся кругом із на причуд поважним та задумчивим виразом на жовтім, малім лиці. Мати Марія, призадумала ся хвилину, призирила ся йому уважно, потім замїтила з трівогою, що його вигляд є придурковатий.

Яків забурмотів щось під носом, почїхав ся по карку, на який спливало довге волосє та по лївім рамени. Він знаєть ся на сих проявах спокійної, незрушеної байдужности — се нехїбні признаки справжнього, годованого пацюка.

Не завів ся у своїй надїї.

Ледви минуло два місяці, Сиф ходив так поважно там і назад від корита до барлога, як річна «виня, а по чотирох місяцях висїло йому вже тільки сала по боках, що на сам його вїйшла слина у рот.

На причуд удав ся! Все, що лише мож

шного правительства їх подає? Я не хочу остро судити сю заяву, а інакше її розумію, як тут сказано з різних сторін. Заява теперішнього правительства мала на оці лише найблизшу ціль, іменно: промостити спокій в тім парламенті борби. Мабуть не оскорблю я правительства, коли скажу, що далеко вперед не дивило ся. Дещо зроблено, а дещо сказано в тій заяві, іменно те, що виставало, щоби парламент на ново рушити з місця. В тім напрямі можна би вже пожелати правительству малого успіху. Але се правительство не вложило в свою програму поладнання національного питання в цілій Австрії. (Так є!) Чогож сталося так?

Сталось так, бо ся справа єсть нашою справою. Ся задача єсть задачою австрійських сторонниць сеї високої палати — австрійських в повнім значію слова — сторонниць, що чесно і свідомо змагають не лише до уздоровлення парламенту, але і до уздоровлення всеї держави. (Браво! — браво!)

Я думаю, що така робота для добра держави не прийде ся тяжко сим сторонництвом. Людскість, яко така, переборола і перетривала вже тяжші борби від національної. Досить згадати великі релігійні борби середніх віків і нових. Море крови потекло, мечем і огнем нищено одновірців, устроювано формальні екстеріаційні походи против них, ам поки під знаменем вольности совісти, релігійної терпимости, релігійної рівноправности і — що найважніше — під знаменем правної оціки, яку держава подала всякому віроісповіданю, заволодів релігійний мир.

Мої панове! Таке поступованє держави супротив релігійних борб могло би послужити за анальоґон до поладнання національних борб. Подайте панове — а ви управнені до того побіч правительства, яко конституційні заступники австрійських народів — поодиноким народам, на національнім поли, право рішати о собі самих, означіть точно хиткий національний стан посідання на справедливих підставах, виключіть неуправнені національні забаганки до експанзії так званих більше вартних народів; вирівняйте інтереси держави з інтересами поодиноких народів в льояльний спосіб, а можете бути певні, що по приміненю сих справедливих средств загостить до нас національний мир і єго блаженні наслідки.

Ми противимо ся проте всякій односторонній розв'язці національного питання в Австрії і длятого стоїмо твердо при програмі правиці, при тій програмі, що змагає перевести національну рівноправність всіх австрійських народів рівночасно — на основі правосильних, основних, державних законів. (Гучні оплески).

Наша програма, не чванюсь, є ав-

було назбирати: помії, полова, грис, вьсо щезало у ньому, як у бездонній пропасті. Ціле літо діти ходили з великими міхурями на руках, бо від сьвіта до змерку бігали за кропивою та збирали її здовж ровів. А коли копали у осені бараболі, так угодував ся, що хто лише приходив із села дивити ся на нього, казав, що щось такого не бачив іще ніколи.

Марія, мати рідні, простодушна та боязька, яку недоля і нещастя приголомшили троха, починала набирати охоти до життя. І Яків навіть, коли сидів при варстаті, усміхав ся, та підводив деколи очі, аби пересвідчити ся, що дорогоцінний скарб лежить дійсно добре замкнений у хліві.

Бо досі бодай не усміхало ся їм щастє. У річнім соперництві зі сусідами що до хову пацочків виходили все найгірше, а той нещасний рік з тим у червоні крапки був причиною злобної радості, яка до живого допекла Якову, так що від тоді жили цілком відокремлені, огірчені, зневірені; лише тепер, троха вже чи не пізно, почало свитати їм сонце щастя.

Якось коло падолиста, коли бють пацюки, Сиф важив круглих двадцять фунтів. Та хоч

стрийскою програмою (Так є!), від котрої нам не вільно відступити. Я скінчив. (Оплески. Бесідникови гратулюють).

З боевища.

Вісти про велику побіду Англичан під Гленкое не стверджують ся. Признають вже навіть в Лондоні, що давнійші донесеня про добутє пяти армат Боєрів неправдиві, бо їм не забрано ані одной армати. Дальше не перечать, що один швадрон гузарів, що гонив за Боєрами, дістав ся в руки ворога. Взагалі вносити можна, що Англичани за скоро узнали себе побідниками і залишивши всякі средства осторожности, переплатили се опісля дорого. Відворот єнерала Жуле не відбув ся також без діймаючих страт, мимо, що остаточно довів до результату, с. є. до злуки відділів Жуле з відділами Віте. Сей послідний, щоби спасти відділи єнерала Жуле, мусів сам ударити на Боєрів. Була се тяжка переправа. Віте згадує в своїй телеграмі, що завернув до Лядісмис. Се значить, що єго зневолено до відвороту, коли йшов на поміч єнералови Жуле.

Про взятий в неволю швадрон гузарів доносять англійські жерела з Преторії. Швадрон завагоновано в Дангуз. Офіцери одержали переділки І. класи, а жовнірам віддано до диспозиції десять вагонів. Приїзду поїзду з полоненими очікували на двірці в Преторії безчисленні товпи людности. Не вняв тут ані один оклик насміху, або ненависти. На улицах панував взірцевий лад, коли полонені під ескортою Боєрів, парами в ряді машерували на площу перегонів, де колись держано в неволі відділи Жемсона. Боєри обходять ся з полоненими дуже добре. В цілім швадроні було тільки двох ранених, котрих віддано сейчас до шпиталю.

З иньших жерел довідуємо ся, що Лядісмис облягли зі всіх сторін Боєри, однак добути місто буде їм тяжко, бо оно укріплене, а до того находить ся в нїм дванайцять тисяч англійських війск. Боєри находять ся під Лядісмис в числі шіснайцяти тисяч людий. Англичанам прийде також небавом поміч, бо єнерал Буллер, начальний англійський вожд прибув вже з війсками до Капштату.

З західного побоевища маємо лише ті одні вісти, що Боєри бомбардують Мафекінг, котре стоїть в поломіні.

З археологічного з'їзду в Києві.

(Далі).

Е. Родакова. «Данняя ревизій и компутовъ объ економическомъ бытѣ малороссійскаго общества въ XVIII. в.» — Користуючись відомостями, що відносять ся до території 16 полків лівобережної України, референтка зазначає, що кількість безземельних складала 30% до загальної маси населеня. Такому явищу спричиняло ся, на думку референтки: 1) тягар податків і непомірність оплат земельних; 2) вільний перехід землі з рук до рук

був уже тепер такий товстий, що нікому не йшла навіть слина, не перестав годувати ся.

Далі гидко було навіть дивити ся на нього. Звірину поледво рушала ся, лежала у своїм барлозі, соніла тяжко і стогнала, якби їй се сало наносило біль.

Вкінці рішено невідклично заколоти його з першим приморозком.

День перед сим стояв Яків коло хліва із сусідом, що прийшов побачити на свої очі сесе чудо. Сусід призирає ся якийсь час уважно і мовчав, нарешті сказав тихо:

— Слухайте-но, Якове! Чи справді вьсо добре?

— Чи добре? Що-ж могло би бути злого? — сказав Яків та розсміяв ся.

Сусід змовчав. Не говорили більше про те, війшли до хати, де Марія оживлена погостила гостя горівкою і сьвіжим, сьвятотчним пивом.

(Конець буде).

та зосередженє її в руках значних землевладільців. Що до 70% населеня, котре мало земельні маєтки, та воно поділяло ся на дві групи: 1) козаків ґрунтових і 2) козаків малоґрунтових.

Д. Миллеръ: «Пикинерскія вербуники». — Тенер. Мельгунов предложив російському урядові на полудневій границі гетьманщини з поселеня Нової Сербії витворити окрему ґубернію, котра мусіла-б бути військовою сторожею проти Криму. Проект сей ухвалено і ствержено в Петербурзі 20. марца 1764 р., а генер. Мельгунові поручено, окрім двох гусарських навербувати три пикинерських полки.

До нової ґубернії мусіла одійти частина гетьманського реґіменту, імено, ті сотні, що проживали по Орелі, Ворсклі і почасті коло Дніпра з 38 тис. душ посілости. На Україні про проект нічого не знати. Мельгунов же не вважав потрібним повідомити «хохлацкое начальство» про отдачу йому частини території. Виникли непорозуміння й смута. Пішли скарги до гетьмана в Петербург, але гетьманщина дожила вже свого віку і заступництво гетьмана нічого не помогло. Тим часом Мельгунов з полковником Сівського полка Алимовим вєпли знайти собі прихильників поміж військовою старшиною, нагорождаючи її чинами ротмістрів, поручників та підпоручників нових полків.

Протестували тільки сотні кременчукьскі та атамани: Орманський та Байрак. Покінчив сю справу в 1765 р. новий «шефъ Малороссіи», генерал-ґубернатор. Од Полтавського полку відібрано було все, що було на 40 верст од Української границі.

О. Левицкій. «Обычныя формы заключения браковъ въ юго-западной Руси въ XVI—XVII ст.»

Референт з початку вияснив становище жєнщини в Україні Русі в XVI—XVII ст. І по закону і по звичаям і поглядам суспільства того часу, жєнщина мала повну свободу і значну частину горожанських прав, а побутові умови й обставини життя виробляли в ній характер сили й енергії. Отже через се саме і в справах шлюбних воля і згода молодої мали такеж значінє, як воля й жениха. Случалось, що молода, після змовин, заявляла перед урядом, що вона обрала собі жениха, і заява її вносила ся в актові книги.

Перед шлюбом, звичайно, бували «змовини», на змовинах складала ся «шлюбна інтерцюза» (передшлюбний контракт); в інтерцюзі визначали ся «посаг» молодої, «віно» і «привінок» од молодого, день «акта весільного» і иньші умови, нарешті — неодмінно «заклад», на случай порушення контракту. Віно — грошева сума, котра мусіла вносити стілько, скілько вносив посаг молодої; привінок — подвійна сума віна. І віно й привінок робили ся потім власністю жінки.

Потім відбували ся заручини. Заручена молода іменуєть ся в актах «обрученною жєною». Часом разом з заручинами відбувало ся й повінчанє молодих, але сей акт не мав значіня доти, доки не відбував ся «якт весільний»: молоді жили нарівно у своїй родині, могли нарушити шлюбний контракт і повінчати ся знову з кимсь иньшим. — На підставі численних документів видко, що в XVI—XVII ст. в Україні-Русі не тільки серед простого народу а й в висчих верствах суспільства істнував погляд на шлюб, як на договір частю горожанський, і що вінчанє в церкві мало значінє акту релігійного, а не юридичного. Юридичне значінє мав властиво «якт весільний». Референт, нарешті, зауважив на один документ 1606 р., котрий свідчить про істнуванє ориґінального способу утворення шлюбу: Засуджений на смерть міг освободити ся од кари, коли честна дівка заявляла перед судом одружити ся з засудженим до смерти. Про сей звичай, що мав значінє юридичної норми, говорять і народні оповіданя.

(Далі буде).

НОВИНКИ.

— ґр. Іван Шептицкий, отецъ Преосв. Владики з Станіславава, зложив в Відни присягу яко оовоіменованій член палати панів в німецкій мові, а не в польській, як се подали деякі рускі часописи. О уміщенє сего спростованя вьсьмо прошені з компетентної сторони.

— Церковні достойники, перемиский єпископ Чехович і станіславський Андр. Шептицкий

з'їхали ся вчера у Львові, аби нарадити ся враз із метрополітом Куїловским над духовними справами дисцепції. По нарадах, яких зміст не надає ся до публичного оголошеня, переночував станіславський владика у оо. Василян і поїхав до Риму, куда мусить їхати кождей новоіменованій єпископ.

— **До бюджетової комісії** в парламенті вибрано в Русинів посла О. Барвіньского.

— **3 Наукового Товариства імени Шевченка.** Дня 1. н. ст. падолиста (в середу) відбуде ся засіданє історично-філософичної і філологічної секції о 6. годині вечером з отсим порядком: 1) Народа над розширенєм Записок. 2) Реферат проф. Грушевского: похоронне поле в с. Чехах. 3) Реферати дра К. Левицкого: Правничі розвідки. 4) Реферати дра І. Франка: а) Слово о Лазареві воскресеній. Староруска поема, б) Причинок до творів Івана Вишенского. 5) Реферат Вол. Гнатюка: Русини пражської єпархії і їх говори.

— **Загальні збори Товариства св. Петра для за-помогі убогих руских церковей.** Рішенєм з дня 13. жовтня 1899. Ч. 8774, оголошеним в XVII ч. Аеп. Відом. з с. р. скликує М. Ординарият загальні збори Товариства св. Петра для запомогі убогих руских церковей на день 7. н. ст. грудня с. р. з такою програмою: По відправленю св. Литургии в церкві духовної Семинарії львівської о 8. год. рано наступить в тійже Семинарії о год 2-ій а евентуально 3-ій пополудни: 1) отворене зборів і вибір президії на час зборів; 2) справозданє секретаря і касиєра; 3) вибір комісії ревізійної; 4) аміна статутів; 5) вибір предсід. теля і виділу; 6) внесеня уступаючого виділу а евентуально і внесеня членів. М. Ординарият виражає при тім надїю, що в виду важности справи і конечности зміни статутів; до чого вимагає ся присутности $\frac{2}{3}$ всіх членів, являть ся на зборах всі члени.

— **Директором музичного товариства у Львові** вибраний на загальних зборах а дня 29. с. м. п. Меч. Солтис через аклямацію. На зборах явило ся близько пятьсот до голосованя управнених членів товариства.

— **Збори румунського духовенства** відбули ся вчера в Чернівцях. Явило ся 202 сьвящеників, а 56 прислало повномочя, в котрих зсолидаризували ся з аранжерами зборів. Ухвалено вислати два меморіяли румунських сьвящеників до архиєпископа, президента міністрів, до міністра справ внутрішних і просьвіти. В меморіялах будуть висказані застереженя против заяви президента краю, що в високій степені дїткнула патріотичні(?) чувства румунського духовенства і манїфестація чувств лояльности для цїсаря. В другім пропамятнім письмі вияснено становишко румунського клиру зглядом меморіялу руского духовенства.

— **Жидівське обманство.** Не одному видавало ся дивним, що жидівські перекупні розвозять по містї виноград і продають єго по 8 кр. фунт, коли по скленах коштує фунт 25—30 кр. Тепер виявило ся, яким чином жиди можуть так дешево продавати виноград. Один з доставців винограду а Фесляв замїтив, що правильно послані до Львова великі замовленя винограду до купця Кізельштайна, послїдній не відбирає. По мисли приписів почтових, товари, що підпадають зіпсутю, мусять бути продані на ліцитації зі значною стратою. Покривджений доставець почав слїдити і дійшов до такого результату. Показало ся, що фірми Кізельштайн у Львові нема. Якийсь жид, що знав почтові приписи, робив замовленя на се сфінговане назвиско, а пізнійше, коли виноград йшов на ліцитацію, набував єго за безцін, при помочи підставлених ліцитантів, а опісля розпродував єго по так низькій цїні по містї.

— **Сумна справа** розіграла ся в тих днях перед найвищим трибуналом у Відні. Читателі нашї пам'ятають певно на подїї в черняхівській школі. Тодї побито директора тамошної школи. Винувниками були: Тадей Тлуховський, ученик черняхівської школи, хлопець кільканайцятилїтній і Ів. Станух, укінчений правник і корепетитор Тлуховского. Причиною побитя було се, що директор Бастґен виключив несправедливо і на власну руку Тлуховского, а крім того збороняв ся видати єму папери. Краківський суд карний, по вглявеню в тодішні відносини в черняхівській школі, засудив обох винувників на кару в сумі 15 зр. Однак прокуратор вніє відклик до касаційного трибуналу, покликуючи ся на урядовий характер побитого директора. Справа взяла сумний оборот, бо трибунал ствердив урядовий характер Бастґена і засудив обох обвинених за проступок насилля на уряднику: Тлуховского на 14 день вязниці, а Стануха на шість неділь. В наслідок сего приговору оба молодці (Станух є вже судовим ад'юнктом) мають звихнену кар'єру і зломане житє. Лишила ся їм одна надія на цїсарську ласку.

— **Жидівська безличність** В склені коріннім при улиці академічній, недалеко склепу Боднара, властитель жид поміж ріжними віктуалами і лампками, призначеними на гроби, умістив також білий крест, роблений зі штучних цвїтів.

Факт сей, що жид, в ціли заманеня перехожих, уживає яко средства притягаючого, дорогого для кожного християнина з'ображеня креста, обурити мусить чоловіка. Чи ми вже не дїждемо ся закона, що збороняв би жидам займати ся продаженя річий церковних і призначених виключно для ужитку християн?

— **Демонстрації в Чехах.** З Границі (Mährisch-Weisskirchen) доносять: Помічник слюсаря, Нельзібель говорив дня 25. с. м., що коло склепу жидівского купця одержав від незнакомого чоловіка три удари ножем. Однак на другий день признав ся(?) Нельзібель, що сам поколов ся ножем. Між робітниками з нагоди першої вісти панувало велике роз'ярене. Они викликали збіговиско на мійській площі, котре перейшло спокійно. Доходженя віцебурмістра Кляйна мали виказати, що багато робітників мало з собою сигналові свиставки, а деякі з них скривали під плащами зелїзні штаби. В часї домових ревізій найдено ще дві такі штаби. Ув'язнено вісім осіб, а ті зізнали, що робітники мали намір піти на жидівську улицю, але відстрашила їх патруля жандармерії. Від часу тих ув'язнень спокій не був нарушений. — В Польній, в ночи з неділі на понеділок повивбавано шибї і повиривано рами ві всіх домах, де мешкають жиди. — В послїдних днях відбули ся демонстрації в Садовій, Літомислю і иньших містах. В мешканях жидів вибивано шибї. В Садовій ув'язнено містє осіб. В Пільвні і Новім містї під Прагою демонстранти обліпили болотом почтові скринки.

— **Міліонний податок.** Управильнене спадкових справ барона Гірша принесло французскому фіскусови страшні гроші. Як пише *Figaro*, єго спадковміці заплатили державі 12 міліонів франків спадкового податку.

— **Оподаткованє часописий.** Петербурска, міска репрезентация роздивляла в сих днях проєкт оподаткованя дневників, які виходять в Петербурзі на користь міста по 5% від цілої передплати. Се внесенє поставила ревізійна комісія під проводом проф. Смирнова. Міска управа заявила ся проти сего внесеня, але репрезентация міста ухвалила одностайно внесенє ревізійної комісії.

— **Страйки.** В бельгійських копальнях угля в Горун і Васмес заперестала частина робітників праці. Ведуть ся переговори з властителями копалень. — В Липску застрайкував майже цілий персонал електричної залїзниці. В цілім містї їздить лише поледво кілька возів.

— **Засуд російского полковника.** Окружний, воєнний суд в Ташкенті, по дводневній розправі узнав полковника Сташевского винним убиства жовїтра Сморгунєва і засудив єго на утрату всіх прав і на десятилітню зсылку до єнісейської губернії. Крім того признав вдові убитого по чотириста рублів річної пенсії, котру має виплачувати засуджений. Рівночасно постановив суд представити Сташевского до ласки царя з просьбою о злагожденє карї і о заміну єї на два літа кріпости.

— **Марко Твен про Боєрів.** В своїй «Подорожі доокола сьвіта» Марко Твен, звїсний американський гуморист, характеризує Боєрів не конче корисно. Сї образки перед війною набирають тепер більшого значеня: «Боєр є дуже побожний, сильно ограничений, упертий, неохарний, у відносинах до білих чесний, але безмілосерний проти Муринів; є при сїм дуже добрим стрільцем і їздцем, а вже батьком і чоловіком найліпшим. Боєри не люблять тиснути ся у містах; милїйша є їм самота по пустих селах! Апетит мають знаменитий, але в їдї не перебирають; найбільшими ласощами є для них вершвина і кукурудза. Аби перегуляти одну ніч Боєр готов їхати пів дня, але на спільну молитву їхати ме два рази так далеко. Гордий є зі свого походженя від Гуґонотів і Голєндрів, хвалить ся своєю релігійною минувшиною і великими ділами доконаними у полудневій Африці, виправами в дикі краї, побїдою над Муринами і Англичавами; є певний того, що належить до народу вибраного Богом, як давнійше жиди. Пересїчний Боєр не знає ані читати ані писати; дневники виходять вправді, але ніхто не заглядає до них; до недавна не було цілком шкль, діти не учили ся зовсім. Подїї, що розігрувають ся на сьвітотій арені, є для Боєра цілком байдужні; від півтретя віка вкорїнив ся у Африці і хотів би мешкати тут до кінця сьвіта. Гонить вправді за богацтвами, але волів би мати гарну худобу чим гарні стріє; хати, чим золоту чим брилянти. Проклинає відкритє дияментових копальнів, бо они навели єму чуживців на «карк».

Посмертна і оповістка.

О. Юліан Чайковский, декан мокрянський (в єпархії перемській), відзначений крилошанською одежною, парох в Городици, упокоїв ся дня 26. с. м. в 66. році житя а в 40-вім сьвящєнства. В. е. п.!

О. Іван Лазор, парох в Любичи, дек. потєлицкого, упокоїв са дня 17-го н. ст. жовтня с. р. в 71 році житя а 43 сьвящєнства. В. е. п.!

Телеґрами.

Моравска Острава, 31. жовтня. Вчера відбули ся в ческім «Народнім Домі» бурливі збори, на котрих промовляли пос. Енгель і Горжіца. Рівночасно відбували ся в иньшій домі збори соціалїстів, на котрих промовляв Бернер, атакуючи в пристрастний спосіб політику Молодочехів. Опісля відбули ся демонстрації, звернені против Молодочехів. Соціалїсти перетягали улицями з окликами: «Ганьба Молодочехам! ганьба Енгльови і Горжіці!» Жандармерії і поліції удало ся розігнати товпи, що сьпівали ческі, патріотичні піснї і обкидували Молодочехів всїлякими епітетами.

Відень, 31. жовтня. Вчера пополудни відправлено в церкві св. Варвари над домовиною пос. Воляна панахиду. В церкві явили ся: міністер справ внутрішних, Кербер, президия парламенту і деякі послї. Домовину перевезено опісля на північний дворець, а звїдтам залїзницею до Чернівців.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Поезия і проза.

(Далї.)

На спомин дружньо пережитих хвиль лишаю Вам на столі шнурочок, котрим було обв'язане етуї з дарованою менї батутєю. Не інтересуйте ся більше єї судьбою, а шнурочок — хоч може за слабкий — ужийте на Вашу потребу. Иньшої заплати за Вашу прислугу для мене не можу на разї придумати.

Мило менї, не бачивши Вас, попрацяти ся з Вами, мій колишній товаришу і сим способом запечатати останні хвилї нашої знакомости.

Не додаю «з поважанєм», бо поважана для Вас мати не можу.

Скінчив писати і свобіднійше відїтхнув.

— Правда — сказав до себе — штубацтва в моїм листї може і за багато, але... другий раз писати не думаю, бо я й так не прорїчистий на слово, а... шкода наперу.

У вікно заглянув білий день. Стефан згасив свїчку і збирав ся виходити.

Хтось запукав несміло до дверей.

Увійшла старенька послугачка.

— Добрий день, а... пана редактора нема?

— Як бачите.

— Бо ту «якийсь» принїс ще вчера лист, а єго від передвчєра ме було дома.

— До кого лист?

— Та до пана редактора.

— То будете так добрі передати його до рук власних.

— А черевики?...

— Еї! не треба. Ще чисті від вчєра. Ось вам за сей місяць за послугу, а з «панєю» то я вже поговорю...

— То пан їдуть?...

— Так... бувайте здорові, бо не маю часу. Вз'яв свій куферок і скрипки і зібрав ся до виходу.

У дверях стрїтив ся з Романом.

— Стефано, а ти куди? — запитав «солдоко».

— А во є пан редактор — сказала служниця.

Стефан виминув погляду очий товариша і не відповідаючи на єго питанє збіг по сходах на діл.

— Гадав певно, що я пішов на сніданє — подумав — не надїяв ся мене застати дома.

Роман пізнав по адресі почерк письма свого шефа — редактора «Стрїли».

З острахом роздер поспішно коверту і перерігав очима дрібні слова: «Чому Ви нині не були в редакції? Хотів з Вами розмовитись... То так ладно Ви мене виручаєте?... Я здав ся на Вас... через мій недогляд — редакція скомпромітована... Ваша безсоромна рецензия... обурила справедливо загал... не допоможуть ніякі... спростованя... відкликуваня...»

Роман закусив міцно губи і читав далі:

«Звільняю Вас з дотеперішньої посади в моїй редакції... Від... дня... шукайте собі місця... Ви вільні... ще тих кілька неділь... лишаю до Вашої волї... можете заходити до нашого льокалю, або ні, як хочете...»

Якийсь невиразний звук, ознака гнїву, жалю, заводу і розчарованя вирвав ся єму з грудий...

(Конець буде).

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1899.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова	Поїзд		зі Львова
посп.	особ.		посп.	особ.	
приходить о годині			відходить о годині		
1-30	6:10	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова	6:20	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава	
	6:50	з Брухович, від 7. мая до 10. вер. включно	6:15	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний	
	7:10	з Зимної-води	6:30	» » дв. Підзамче	
	7:40	з Янова	6:30	до Іцкан (Галацу, Ясс, Букарешту) Сучави	
	7:55	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия	8:45	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа	
	7:44	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче	9:10	до Скольного, до Лавочного (1. лип. до 12. вер.)	
	8:05	» » на дв. головний	9:25	до Янова	
	8:15	з Сокаля, Рави рускої	9:35	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.	
	9:00	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.	9:53	» » дв. гол.	
1-50	11:15	з Ярослава і Любачова	10:10	до Белзця, Рави рускої, Сокаля і Любачова	
	11:55	з Іцкан, Чернівців і Станиславова	12:50	до Янова від 1. липня до 15. вересня вкл.	
	1:01	з Янова		тільки в неділі і свята	
	1:40	зі Скольного, Стрия, а з Лавочного тільки	2:15	до Брухович тільки від 1. липня до 10. вер.	
2-20	5:15	від 7. вер. до 15. пад. включно		ресня включно в неділі і свята	
2-35	5:40	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.	2:55	до Іцкан (Ясс, Букарешту)	
	5:55	» » на дв. голов.		до Кракова (Відня) Хавічки ч. Рашів	
		з Сокаля, Белзця і Любачова		до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.	
				до Янова від 1. мая до 30. вересня вкл.	
				до Зимної води тільки від 7. мая до 10. вер.	
				до Брухович	
				до Ярослава	
Ніч			Ніч		
8-45	6:10	з Кракова (Відня) Самбора, Хирова	6:21	до Іцкан, Радовець, Кімполонга, Сучави	
	6:20	з Іцкан, Сучави	6:40	до Кракова (Відня) від 1. черв. до 15. вер.	
		з Янова від 1. до 31. мая і від 16. до 30.	6:50	до Янова від 1. чер. до 15. вер. т. в дні б.	
	7:58	вересня щоденно, а від 1. червня до	7:00	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша	
	8:15	15. вересня тільки в неділі і свята	7:10	до Сокаля і Рави рускої	
		з Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16.	7:20	до Тернополя дворець головний	
		серпня до 10. вересня вкл. щоденно		дворець Підзамче	
	8:14	з Брухович від 1. липня до 15. вересня щод.	7:47	до Янова від 1. жовтня до 30. мая 1900	
	9:21	з Янога тільки від 1. черв. до 15. вер. вкл.	8:35	» » 1. до 31. мая і 16. до 30. ж. щод.	
	9:55	з Кракова (Відня, Берлина), Сянока, Пешту	9:10	» » 1. чер. до 30. жов. в нед. і св.	
12-30	10:10	з Чернівців, Іцкан (Букарешту), Сучави	2:36	до Іцкан (Ясс, Галацу), Сучави	
	10:08	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.	10:50	до Кракова (Відня, Варшави), Сянока	
	10:25	» » на дв. голов.	11:10	до Підволочиск, Бродів дв. головний	
	10:30	з Лавочного (Пешту) Хирова		» » дв. Підзамче	
	12:10	зі Скольного, Калуша	11:32	до Кракова (Відня, Берлина)	
	3:05	з Підволочиск на дворець Підзамче	4:10	до Брухович від 7. мая до 10. вересня	
	3:30	» » на дворець головний	5:50		
2-16	6:00	з Кракова (Відня), Самбора, Сянока			

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейскій рівнять ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красіцких ч. 5) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзд.

Контора виміни
ц. к. упр. гал. акц.

Банку
Гіпотечного

2 купує і продає
всякі

папери цінні
і МОНЕТИ

по найдешевшім кур-
сі деннім не числячи ніякої
провізії.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовевству і всім вірним Впреев. Митроп. і Преосв. Еп. Ординариям всіх трех епархій, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі зваради, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гварандийних з днем 31-го грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} 206.880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва специальна	842 „ 40 „	

Тарифи «Дністра» дуже умірковані, услія» обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпробовочно. До кінця 1898 року виносили виплачені шкоди 527.790 зр. 67 кр. Поліси «Дністра» приймає Банк красевий при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услія, представляє своїми фондами найбільшу гварандию і видає поліси і квїти в рускім язиці.

Товариство взаїмного кредиту «Дністеръ», стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентования від членів і третих осіб по 4%. Удїл членський виносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Дністрѣ». Інформації уділяє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїлене агенцій в окрестностях де нема близько агентів «Дністра», приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупні:

Сьвітло церковне

впрост в фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. послілках почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а специальність по 12-20 франко **ВИНО** в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Івьші товари по умірених цінах.

ЛЕВ ЛОПАТИНСКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ

Драма з галицкого еміграційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої 35 кр.

СВЕКРУХА

комедия в 3. актах з сільского жита.

Ціна книжки брошурованої 30 кр.

БЕАТА і ГАЛЬШКА

історична трагедия в 5. актах — з другої половини XVI. віку.

Ціна книжки брошурованої 40 кр.

Конкурс на мужа

шутка в 5. актах з міского побуту.

Ціна книжки брошурованої 35 кр.

ЯБЛОЧНИКАР

комедия в 1. актї опрацьована після німецкого.

Ціна книжки брошурованої 15 кр.

Сольо-терно

оповіданє з льотерийних пригод.

Ціна книжки 15 кр.

На поchtову пересилку 5 кр.

У Львові набути можна в Ставропигійскій книгарні.

Галицкий КРЕДИТОВИЙ БАНК

приймає вкладки на

КНИЖОЧКИ

і опроцентовує їх по

4 1/2% на рік.